

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

03 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Anatolie Țurcan

Elena Cobzac

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Tomița Mihail, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 22 martie 2018, în cauza penală privindu-l pe

*Mihailuc Ghenadie xxxx, născut la xx xx xxxx,
originar din or. xxxx, domiciliat în s. xxxx xxxx, r-nul
xxxx.*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 30.08.2017 – 28.12.2017;

Instanța de apel: 18.01.2018 – 22.03.2018;

Instanța de recurs: 06.06.2018– 03.10.2018.

Asupra admisibilității recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Cahul, sediul central din 28 decembrie 2017, cauza fiind examinată în baza art.364¹ Cod de procedură penală, Mihailuc Ghenadie a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.264 alin.(3) lit. b) Cod penal, la 3 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani. Conform art.90 Cod penal, executarea pedepsei stabilite inculpatului a fost suspendată condiționat, pe un termen de probă de 3 ani.

Solicitarea acuzatorului de stat privind încasarea cheltuielilor de judecată în mărime de 4 895,33 lei a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a reținut în acțiunile inculpatului Mihailuc Ghenadie încălcarea regulilor de securitate a circulației mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, în următoarele circumstanțe: la data de 29 mai 2017, aproximativ la ora 11:30, fiind posesor al permisului de conducere, nr. xxxx din 18 octombrie 2016, pentru categoria „xx”, „xx” și conducând mijlocul de

transport de model „Mercedes Sprinter”, cu n/î xxx xxx, pe str. Independenței, în s. Slobozia Mare, r-nul Cahul, efectuând manevra în spate, fără a ține cont de situația rutieră, manifestând încrederea în sine exagerată, Mihailuc Ghenadie a ignorat prevederile Regulamentului circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 357 din 13.05.2009, și anume: art.10 alin.(1) lit. b), care prevede, că persoana, care conduce vehiculul, trebuie să posede cunoștințe și să execute cerințele prezentului Regulament, precum și să posede dexteritatea necesară de a conduce în siguranță vehiculul pe drum; art.39 alin.(1), potrivit căruia înaintea începerii deplasării, reîncolonării sau altei schimbări a direcției de mers, conducătorul de vehicul trebuie să se asigure că această manevră va fi executată în siguranță și nu va crea obstacole pentru ceilalți participanți la trafic; art.41 alin.(2), conducătorul vehiculului care intenționează să se deplaseze cu spatele poate să înceapă manevra numai după ce s-a asigurat că o poate face fără a crea un pericol sau un obstacol pentru ceilalți participanți la trafic. În cazurile în care câmpul vizual în spate este limitat, conducătorul trebuie să recurgă la ajutorul altei persoane, aflate în afara autovehiculului.

Respectiv, nu s-a asigurat în securitatea manevrei executate, ceea ce a dus la tamponarea pietonului Moldoveanu Nina, locuitoare a s. Slobozia Mare, care traversa carosabilul, fiindu-i cauzate astfel vătămări corporale, care au dus la decesul acesteia.

3. Sentința a fost atacată cu apel de procuror, care a solicitat casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care lui Mihailuc Ghenadie să-i fie stabilită pedeapsa în baza art.264 alin.(3) lit. b) Cod penal, de 3 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani și dispunerea încasării din contul inculpatului în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în sumă de 4 895,33 lei.

În motivarea apelului a invocat că prima instanță la stabilirea pedepsei nu a ținut cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, precum și faptul că mijlocul de transport este un pericol social sporit pentru viață și sănătatea nu doar a șoferului, dar și a altor participanți la traficul rutier. De asemenea, instanța de judecată nu a indicat care circumstanțe ale cauzei penale sau a personalității inculpatului, permit aplicarea prevederilor art.90 Code penal, indicând că ținând cont de atitudinea inculpatului Mihailuc Ghenadie față de cele comise și declarațiile succesului părții vătămate, care a solicitat aplicarea pedepsei neprivative de libertate, corectarea și reeducarea acestuia este posibilă fără izolarea de societate. Însă argumente care ar demonstra că pedeapsa stabilită va contribui la reeducarea făptuitorului, instanța nu le-a indicat.

Consideră că cheltuielile suportate în legătură cu efectuarea rapoartelor de expertiză medică-legală și tehnică-auto, precum și cheltuieli pentru deplasarea cu automobilul de serviciu la fața locului urmau a fi încasate de la inculpat în conformitate cu prevederile art.229 Cod de procedură penală, deoarece acestea constituie cheltuieli judiciare în sensul art.227 Cod de procedură penală.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 22 martie 2018, apelul declarat a fost admis, casată parțial sentința din oficiu, în latura penală și pronunțată în această parte o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, prin care

Mihailuc Ghenadie a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(3) lit. b) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, cu stabilirea unei pedepse sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani. Conform art.90 Cod penal, executarea pedepsei stabilite inculpatului a fost suspendată condiționat, pe un termen de probă de 3 ani.

În rest, sentința a fost menținută.

5. În motivarea deciziei adoptate instanța de apel a menționat că, prima instanță corect a stabilit circumstanțele de drept și de fapt ale cauzei și just a ajuns la concluzia că inculpatul Mihailuc Ghenadie, a săvârșit infracțiunea prevăzută de art.264 alin.(3) lit. b) Cod penal, ceea ce rezultă din totalitatea de probe acumulate în cauză, cu respectarea prevederilor art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concluziei, utilității și veridicității lor. Cercetarea judecătorească s-a efectuat cu respectarea dispozițiilor procesual-penale privind administrarea probelor.

Instanța de apel, ținând cont de faptul că, cercetarea judecătorească s-a efectuat în procedură simplificată în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, a verificat legalitatea sentinței atacate sub aspectele de drept: dacă există erori procesuale și dacă măsura de pedeapsă este stabilită în limitele legii.

Prin urmare, instanța de apel a constatat că prima instanță la adoptarea sentinței, nu a indicat fapta prejudiciabilă reținute ca fiind constatată în acțiunile inculpatului Mihailuc Ghenadie în urma cercetării probelor administrate la faza de urmărire penală, care au fost acceptate de inculpat în acest sens, instanța de apel consideră necesar de a corecta această eroare prin propria decizie.

Astfel, din ansamblul de probe administrate la materialele dosarului, cercetare în ședința primei instanțe, sa constatat: Mihailuc Ghenadie la data de 29 mai 2017, aproximativ la ora 11:30, fiind posesor al permisului de conducere, nr.xxxx din 18 octombrie 2016, pentru categoria „xx”, „xx”, conducând mijlocul de transport de model „Mercedes Sprinter”, cu n/î xxxx, pe str. Independenței, în s. Slobozia Mare, r-nul Cahul, efectuând manevra în spate, fără a ține cont de situația rutieră, manifestând încrederea exagerată în sine, a ignorat prevederile Regulamentului circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.357 din 13.05.2009, și anume: art.10 alin.(1) lit. b), care prevede, că persoana, care conduce vehiculul, trebuie să posedă cunoștințe și să execute cerințele prezentului Regulament, precum și să posedă dexteritatea necesară de a conduce în siguranță vehiculul pe drum; art.39 alin.(1), potrivit căruia înaintea începerii deplasării, reîncolonării sau altei schimbări a direcției de mers, conducătorul de vehicul trebuie să se asigure că această manevră va fi executată în siguranță și nu va crea obstacole pentru ceilalți participanți la trafic; art.41 alin.(2), conducătorul vehiculului care intenționează să se deplaseze cu spatele poate să înceapă manevra numai după ce s-a asigurat că o poate face fără a crea un pericol sau un obstacol pentru ceilalți participanți la trafic. În cazurile în care câmpul vizual în spate este limitat, conducătorul trebuie să recurgă la ajutorul altei persoane, aflate în afara autovehiculului.

Respectiv, nu s-a asigurat în securitatea manevrei executate, ceea ce a dus la tamponarea pietonului Moldoveanu Nina, locuitoare s. Slobozia Mare, care traversa carosabilul, fiindu-i cauzate astfel vătămări corporale care au dus la decesul acesteia.

Cu referire la numirea și stabilirea pedepsei, instanța de apel a conchis că, prima instanță, corect a aplicat prevederile legale și, în conformitate cu prevederile art.7, 75 Cod penal, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, fapt care a permis corectarea și reeducarea inculpatului este posibilă fără izolarea reală de societate, stabilindu-i pedeapsă sub formă de închisoare, în limitele prevăzute de art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, însă cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probă în baza art.90 Cod penal, care i-ar da posibilitatea să îndreptățească încrederea acordată, cu aplicarea pedepsei complimentare conform normei penale.

Astfel, argumentele privind necesitatea aplicării unei pedepse mai aspre, cu izolarea de societate a inculpatului, au fost respinse de către instanța de apel, ca fiind considerate declarative, generale, fără confirmarea prin probe, iar prezența circumstanțelor stabilite de instanța de fond au fost corect apreciate în vederea stabilirii unei pedepse condiționate.

Referitor la încasarea de la inculpatul Mihailuc Ghenadie a cheltuielilor judiciare suportate pentru efectuarea rapoartelor de expertiză medico-legală și tehnică auto, precum și cheltuieli pentru deplasarea cu automobilul de serviciu la fața locului în sumă de 4 895,33 lei, instanța de apel le-a considerat neîntemeiate, or, acestea reprezintă cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, cheltuieli ce sunt trecute în contul statului, iar normele procedurale nu prevăd de a fi încasate din contul condamnatului a cheltuielilor judiciare în asemenea caz.

Astfel, instanța de apel s-a condus de prevederile art.227 Cod de procedură penală, care expres stabilește din ce sunt constituite cheltuielile judiciare și în special pct.4) alin. (2) al respectivului articol cert stabilește, că în cazul efectuării unei expertize pot fi atribuite la cheltuieli judiciare doar sumele cheltuite pentru restituirea contravalorii obiectelor deteriorate sau nimicite în procesul de efectuare a expertizei și nicidecum însăși cheltuielile suportate integral pentru efectuarea unei expertize când aceasta are statut de probă în procesul penal.

6. Procurorul a declarat recurs ordinar, invocând drept temei de casare a deciziei instanței de apel prevederile art.427 alin.(1) pct.6) și 10) Cod de procedură, solicitând casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel.

În opinia acuzatorului de stat, pedeapsa stabilită inculpatului cu aplicarea prevederilor art.90 Cod penal este prea blândă în raport cu circumstanțele cauzei, lipsește motivarea aplicării prevederilor art.90 Cod penal și a fost ignorat faptul că potrivit art.61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului.

Concluzia instanței de respingere a solicitării privind încasarea din contul inculpatului în beneficiul statului a cheltuielilor de judecată în sumă de 4 895,33 lei pentru efectuarea

rapoartelor de expertiză medico-legală și tehnică auto, precum și cheltuieli pentru deplasarea cu automobilul de serviciu la fața locului este neargumentată.

Consideră, că ținând cont de prevederile art.art.227, 229 alin.(1) Cod de procedură penală, cheltuielile pentru efectuarea expertizei urmau a fi încasată din contul inculpatului, dat fiind faptul că efectuarea cheltuielilor într-o cauză penală este provocată de săvârșirea unei infracțiuni, care impune desfășurarea urmăririi și a judecării cauzei pentru aplicarea legii penale celui care a comis-o, ca urmare cheltuielile sunt imputate persoanei condamnate pentru săvârșirea infracțiunii, temeiul juridic fiind vinovăția infracțională, deoarece fără săvârșirea infracțiunii astfel de cheltuieli nu s-ar fi efectuat.

În context, recursul este axat pe aceleași afirmații, care au fost invocate în apel.

7. Referință pe marginea recursului ordinar declarat, a depus avocatul Șcheau Igor în numele inculpatului Mihailuc Ghenadie, exprimându-și dezacordul cu cererea de recurs înaintată și solicitând ca acesta să fie respins ca inadmisibil, cu menținerea deciziei atacate.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în baza materialelor din dosar, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia, din următoarele considerente.

În conformitate cu art.432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Drept temei pentru declararea recursului, recurentul a indicat prevederile art.427 alin.(1) pct.6) și 10) Cod de procedură penală, care stipulează că, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar și când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Colegiul penal constată, că nici una din prevederile art.427 alin.(1) pct.6) și 10) Cod de procedură penală, la care se referă autorul recursului, nu sunt aplicabile din punctul de vedere al prezenței unor erori de drept care ar fi temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei instanței de apel.

În fapt, decizia instanței de apel corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală, fiind legală și întemeiată, în contextul ce urmează se vor puncta raționamentele care au stat la baza acestei concluzii.

Colegiul penal nu reține drept argumentată poziția recurentului, precum că instanța de apel neîntemeiat a respins cererea procurorului privind încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor de judecată suportate pentru efectuarea rapoartelor de expertiză medico-legală și tehnică auto, precum și cheltuieli pentru deplasarea cu automobilul de serviciu la fața locului în mărime de 4 895,33 lei, Colegiul penal atestă că, potrivit art.art.227 alin.(1) și (3), 229 alin.(1) și (3), 27, 414 alin.(1) și (2) Cod de procedură penală, cheltuieli judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei

desfășurări a procesului penal, care se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate. Instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, cu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, atunci când o cer interesele justiției și condamnatul nu dispune de mijloace necesare. Instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul dacă plata acestora poate influența substanțial situația materială a acestuia, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate.

Reieșind din prevederile normelor sus menționate și circumstanțele cauzei, prima instanță a conchis ca cheltuielile judiciare să fie trecute în contul statului.

Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor dosarului și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Activitatea instanței de apel privind aprecierea sau reaprecierea circumstanțelor cauzei în aspectul cheltuielilor judiciare în alt sens decât cel pe care îl propune acuzarea este o competență și prerogativă legală a acestei instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art.427 Cod de procedură penală și astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar este lipsită de orice suport legal.

Astfel, Colegiul penal consideră că instanța de apel în mod just și echitabil a stabilit că cheltuielile judiciare solicitate de acuzatorul de stat în sumă totală de 4 895,33 lei, suportate pentru efectuarea rapoartelor de expertiză medico-legală și tehnică auto, sunt cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, cheltuieli ce sunt trecute în contul statului.

La caz, recurentul nu a argumentat suficient și cu prezentarea unor probe certe, că cheltuielile pentru deplasarea cu automobilul de serviciu la fața locului, constituite din cheltuieli pentru carburanți – 167,51 lei, uzura automobilului – 44,40 lei, deservirea autoturismului – 3,98 lei, taxa pentru folosirea drumului – 3,24 lei și asigurarea automobilului de răspundere civilă – 2,10 lei, pot fi apreciate ca cheltuieli judiciare și potrivit art.227 alin.(2) Cod de procedură penală, ar urma în mod imperativ să fie încasate de la inculpat.

Din conținutul recursului declarat, rezultă că autorul acestuia își exprimă dezacordul aplicării de către instanțele de fond a prevederilor art.90 Cod penal, adică suspendarea condiționată a executării pedepsei, stabilite inculpatului, adoptând soluții eronate în acest sens, solicitând excluderea prevederilor art.90 Cod penal.

Prin urmare, instanța de recurs menționează că lui Mihailuc Ghenadie în baza art.264 alin.(3) lit. b) Cod penal, i-a fost stabilită pedeapsa de 3 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani, executarea pedepsei închisorii fiind suspendată condiționat pe un termen de probă de 3 ani, adică în limitele sancțiunii și nu în alte limite decât cele prevăzute de lege.

Conform art.90 alin.(1) Cod penal, dacă, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție și de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca aceasta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului pe un termen de probă, în limitele de la 1 la 5 ani.

Infracțiunea de comiterea căreia Mihailuc Ghenadie a fost recunoscut vinovat și condamnat, prevede pedeapsa închisorii de la 3 la 7 ani, iar potrivit art.16 Cod penal, face parte din categoria infracțiunilor grave.

Pedeapsa penală, potrivit art.61 Cod penal, este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului, care are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane, însă executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice sau să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

La stabilirea pedepsei, instanțele de judecată au ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acestuia, de persoana celui vinovat, de toate circumstanțele cauzei.

Instanța de recurs reține, că pedeapsa stabilită lui Mihailuc Ghenadie, este în limitele sancțiunii prevăzute la art.264 alin.(3) lit. b) Cod penal și nu au fost stabilite oarecare interdicții sau impedimente în aplicarea prevederilor art.90 Cod penal.

Oportunitatea aplicării prevederilor art.90 Cod penal se decide motivat de către instanțele de judecată și în cazul dat, instanțele corect au ținut cont de toate circumstanțele, persoana vinovatului, de poziția succesului părții vătămate, care a declarat că nu dorește ca inculpatul să execute o măsură de pedeapsă reală (f.d.148 vol. I), cât și lipsa circumstanțelor agravante.

Colegiul penal menționează că pedeapsa este echitabilă când impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor victimei, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune.

Totodată, este firesc să se țină cont de aceia că practica judiciară demonstrează că aplicare formală a unor pedepse cât mai aspre generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt care duce la consecințe contrare scopului urmărit.

Astfel, instanța de recurs relevă că, aplicarea prevederilor art.90 Cod penal – suspendarea condiționată a executării pedepsei, nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă, ci o măsură oferită persoanei prin lege de a demonstra că infracțiunea comisă de el este un incident în viața acesteia, or, instituția suspendării condiționate a pedepsei nu trebuie privită ca un avantaj acordat de lege infractorilor, ci trebuie apreciată ca un mijloc preventiv de apărare socială care derivă din organizarea unei politici penale adaptate la realitatea socială concretă.

La fel, se subliniază că, sintagma suspendarea condiționată înseamnă liberarea condiționată de la executarea reală a pedepsei sub formă de închisoare cu anumite respectare condițiilor impuse de instanța de judecată.

Reieșind din cele expuse supra, Colegiul penal consideră că instanțele și-au argumentat hotărârea în sensul aplicării art.90 Cod penal, corect ajungând la concluzia că corectarea și reeducarea inculpatului este posibilă fără izolarea acestuia de societate și va atinge scopul restabilirii echității sociale.

Prin urmare, reieșind din circumstanțele indicate, Colegiul penal conchide că argumentele invocate de procuror sânt nefondate, fapt ce impune concluzia privind inadmisibilitatea recursului ordinar declarat, ca fiind vădit neîntemeiat.

În temeiul art.432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Tomița Mihail, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 22 martie 2018, în cauza penală privindu-l pe *Mihailuc Ghenadie xxxx*, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia pronunțată integral la 02 noiembrie 2018.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Anatolie Țurcan

Elena Cobzac